

חברת
לזמרי
ש"ם

לחידוק לימוד
הדף היומי

בס"ד

טעימה שבועית בלימוד הדף היומי

נושג גאנודי, מהנאנד פכשג אנה

האם לאחינו הספרדים מותר לקנות גורל במפעל הפיס?



משחק בקוביא מאי קא עביד... רב ששת אמר... לאו אסמכתא היא סנהדרין כז:

בגמרא הובא דברי רב ששת שאין במשחק בקוביא משום אסמכתא, ובטעמו של רב ששת נחלקו הראשונים, רש"י פירש שכיון שאין הדבר בידו לנצח במשחק, אין לומר שהתנה כך לפי שסמך בדעתו שהוא ינצח ולפיכך נוקטים שמספק גמר והקנה בלב שלם.

תוספות כתבו בשם ר"ת שכיון ששנים משחקים וכל אחד יכול גם להרויח כמו שיכול להפסיד, לכן מחמת אותה הנאה שחושב שיכול להרויח הרי הוא גומר בדעתו ומקנה לחבירו כשיפסיד.

בשו"ע (חו"מ סי' רז סי"ג) הלך בדרכו של הרמב"ם שלא חילק שום חילוקים בדיני אסמכתא, והרמ"א פסק כדברי רש"י שבדבר שאינו בידו ואינו ביד אחרים אלא ביד הגורל אין זו אסמכתא, והביא גם דעת ר"ת ששני הצדדים יכולים להפסיד. לפי זה נמצא לכאורה שאחינו הספרדים הנוהגים כדעת השו"ע אסור להם ליטול חלק בהגרלות.

אולם בשו"ת רב פעלים (ח"ב יו"ד סי' ל) כתב להתיר אף לדעת השו"ע כשעושים הגרלה על חפץ ולא על ממון, כגון שיש לאדם חפץ ורוצה למכרו ביותר משווי ומוכר לאנשים רבים כרטיסים בסכום קטן, שסך כל הכסף עולה בהרבה משווי החפץ ולוקח הכסף לעצמו, והאיש הזוכה בגורל נוטל החפץ מהבעלים שקבלו הכסף. ולכן אף אם יש חשש גזל משום אסמכתא אין החשש אצל זה הזוכה בגורל, כי הזוכה קיבל החפץ מיד בעל החפץ בעד סך מעט המעות שנתן לו, ומה לו אצל שאר המשחקים שנתנו המעות, כיון שהוא אינו מקבל ולוקח המעות שלהם.

במנחת צבי (ח"א סי' יד) כתב בשם הגר"ש שקופ טעם אחר להתיר בגורלות שבהם האפשרות שיעלה בגורל ויזכה היא רחוקה מאד כגון מפעל הפיס וכדו', ואי אפשר לומר שעל דעת כן הם משתתפים בהגרלה משום שסומכים שיזכו, ולכן אין בזה משום אסמכתא לדברי הכל.